

Ni svoboden tisti, ki dela, kar hoče, ampak tisti je svoboden, ki dela, kar more.

M. CLAUDIUS

Rokopisi se ne vračajo

RAZGLED

Cena Din 1.50

Uredništvo in uprava:
Maribor, Aleksandrova c. št. 11/I.Naročnina:
letno Din 80.—, polletno 40.—, četrtletno 20.—

Oglasi po ceniku

Čekovni račun št. 16.536 / Telefon št. 2365

Leto II. Št. 12

Maribor, 7. aprila 1934

Izhaja vsako soboto

Pošteno poslovanje — temelj zaupanja

O vprašanju državne kontrole nad podjetji

Po zgledu mnogih držav, kjer je uvedena takozvana gospodarska policija z nalogo, da vrši kontrolo nad poslovanjem raznih podjetij in zavodov, delniških družb, bank itd., propagira ljubljanski »Prelom« glasilo borcev, ustanovitev take policije tudi v naši državi. Ker je to vprašanje v današnjih razmerah vsekakor aktualno, hočemo iznesti o tem tudi mi nekaj misli.

V državah, kjer obstoji taka ustanova, so njeni organi sicer del državnega policijskega nadzorstva, imajo pa ne samo neko posebno strokovno predizobrazbo, ampak tudi primerno prakso in v vsakem oziru neodvisno moralno podlago.

Zato se posebno v velikih mestih ljudje obračajo na to ustanovo, če opazijo, da skušajo v kakem trgovskem, industrijskem ali bančnem podjetju z različnimi manipulacijami na katerikoli način škodovati upnikom in jih spraviti v zmotu.

Primerna izobrazba, ugled, materialna in moralna neodvisnost teh organov je nekaka garancija za to, da se preiskava vrši na zunaj s primerno diskretnostjo, vendar pa ob enem tudi s primerno resnostjo, energijo in točnostjo, tako da je v gotovih primerih na ta način mogoče nameravano oškodovanje preprečiti ali vsaj krivce zapreti, še preden storijo kako večjo škodo in preden pobegnejo.

Jasno je, da razpolaga ta urad tudi s primernimi, popolnoma neodvisnimi in jako uglednimi izvedenci, tako da se ves ta aparat navadno nikogar ne straši in se tudi ne dá odvrniti od pravičnega pota s kakim podkupovanjem.

V tem okviru in na tak način zasnovan je ta urad na vsak način dobrodelen, važen in bi bil tudi za naše razmere nujno potreben. S tega stališča ima »Prelom« popolnoma prav.

Drugo vprašanje pa je, če bi se pri naših razmerah dala taka organizacija izvesti kot policija.

Da je delovanje naše policije pri naših razmerah sploh zelo težavno, tudi če ima samo dosedanj delokrog in če se hoče posvečati samo temu delokrogu, je žal preveč znano.

Že po načinu sedanje organizacije bi morala biti policija od glave do zadnjega stražarja v prvi vrsti po svoji plači in po svoji eksistenčni preskrbi popolnoma neodvisna in brez vsake skrbi, tako da se lahko popolnoma neodvisno posveti vsem svojim poslom.

V drugi vrsti bi morala imeti mnogo več juridično, policijsko in gospodarsko izvežbanega osebja in bi potrebovala za to mnogo več tako kvalificiranih šefov posameznih oddelkov, vrh tega pa tudi inštruktorjev in posebnih tečajev, v katerih bi se tudi stražarji stalno poučevali o vsem tem, kar morejo in kar morajo videti in opazovati na svojih obhodih.

Ta kraj je eden najlepših v osrčju zelenega Pohorja. Ima krasno lego in je ugodno izhodišče za planinske ture. Sploh je Sv. Lovrenc na Pohorju idealno letovišče, zlasti za tiste, ki si želé odpočitka v mirnem planinskem svetu.

Žalibog moramo konstatirati, da je naša policija v tem oziru premalo preskrbljena in da pri najboljši volji ne more delovati tako, kakor bi hotela, da si se policija vsestransko trudi zadovoljiti zahtevam svojega resornega ministra in potrebam občinstva.

Za gospodarske potrebe bi se torej morala ustanoviti popolnoma nova organizacija, kateri pa bi neradi dali ime »policija«. Ta organizacija bi morala biti pred vsem izbrana iz teoretično in praktično dobro izobraženih gospodov, ki dobro poznajo razne panoge gospodarstva, torej pravilno izvajanje trgovine in industrije, načine kalkulacije, knjigovodstvo, ustroj bank in njihovega poslovanja itd.

Vrh tega bi moral biti ta urad v vsakem oziru neodvisen, torej dobro dotiran in bi moral imeti tudi možnost, poslužiti se za vsak posamezni primer še posebej kakega neodvisnega strokovnjaka.

Ta ustanova bi mogla biti zamišljena tudi kot tak državni zavod, ki ima na podlagi posebnega zakona v gotovih natančno označenih primerih pravico oziroma dolžnost pregledati knjigovodstvo in drugo obratovanje posameznih podjetij, bank itd., če to zahtevajo v takih primerih državni organi (državno pravdnitvo, policija), ki bi morali odstopiti ovadbe na ta zavod, in bi bila potem stvar tega zavoda, da pred vsem diskretno zaslišuje ovaditelje in potem, če tudi takoj in s primerno odločnostjo, vendar pa na primeren diskreten način ugotavlja, ali in v koliko so obdolžitve in ovadbe upravičene.

Če bi namreč, in to je naš glavni pomislek proti nazivu »gospodarska policija«, vse te pravice dobil kak oddelk policije brez primerne strokovne, teoretične in praktične podlage, bi se lahko pri različni zadevni mentaliteti zgodilo na ta način tudi razne neprilike, ki bi dobri namen lahko spremenile v najhujše krivice.

Mislimo si, da bi se ustvaril tak organ za celo državo v kakem kraju, kjer za to ni prave potrebe ali pravega smisla, in če bi bil članom take gospodarske policije pravilni način takega poslovanja tudi sicer tuj — kako lahko bi se tedaj na podlagi kake krivične ovadbe ovaditeljem posrečilo, da izvejo za razne poslovne tajnosti, da ubijejo konkurenco, da škodujejo konkurentu osebno in da ga spravijo po krivici v razne težkoče!

Ker ni vsepovsod enako dobro in ljudje raznih namenov ne razumejo povsod enako, bi bilo torej treba v tem pogledu posebej urejene, natančno premišljene ustanove, ki bi ne bila samo na višku, kar zadeva poznavanje vseh gospodarskih panog, ampak tudi na višku, kar zadeva moralno in neodvisnost!

Ljubljansko pismo

V proračunski debati v senatu je imel daljši ekspoze tudi trgovinski minister g. Juraj Demetrovič. O tem ekspozeju moram reči, da mi je bil zelo všeč, in da je bil po moji sodbi to poleg ekspozeja našega zunanje-ga ministra g. Jevtiča in pa tistega temeljiterega gospodarsko-strokovnjakaškega govora slovenskega poslanca g. Mohoriča v začetku proračunske debate v narodni skupščini, sploh najpomembnejši govor, kar smo jih slišali v tej parlamentarni kampanji.

Zato me je tem bolj začudilo, da je naše glavno oficiozno glasilo ta tako pomembni in tudi drugače zanimivi govor g. trgovinskega ministra odpravilo kar na kratko s par vsticami. No, sem si rekel, morda naše glavno oficiozno glasilo danes ni imelo prostora, bo pa jutri prineslo obširneje ta govor. Pa ga ni prineslo, ker mu je celi dve strani zavzel troljubljanski proces. (Take reči ljudje seveda še rajši berejo kot pa ministrske ekspozeje.)

In tako je prav škoda, da je precej širnim krogom, ki berejo, kakor znano, samo omenjeni list, ostalo neznan, da je sam naš trgovinski minister z vso odkritosrčnostjo priznal, da je bil dosedanj gospodarski

sistem zgrešen, in da je potrebna gospodarska preorientacija. Storit treba vse, je dejal g. minister, da pride do zopetnega oživljenja vsega našega gospodarskega življenja. Nastopiti moramo proti neaktivnosti in se okleniti gesla: Aktivizem (delavnosti)! — — — — —

Začeti moramo energičen boj proti krizi, — tako je zaklical g. trgovinski minister v senatu, — in ga voditi s polnim zaupanjem in v največji solidarnosti ter združiti v to svrhu vse zdrave in pozitivne sile našega naroda. Državna oblast sama pa ne more rešiti vseh teh problemov, ampak mora pri tem sodelovati vsa družba, ki pa mora temeljito spremeniti svojo dosedanj mentaliteto. Namesto defetizma, zabavljanja in nezaupanja mora stopiti zaupanje in aktivno sodelovanje.

Res je tako. Z obema rokama podpišem, kar je tu izrekel g. trgovinski minister. In sem prepričan, da bi v trenutku, čim bi vlada začela s takim aktivnim delom, z gospodarsko preorientacijo, z zopetnim oživljenjem našega gospodarskega življenja in energičnim bojem proti krizi, izgubil tudi defetizem, zabavljanje in nezaupanje, — skopnelo bi vse to,

kakor zimski sneg pod pomladanskim solncem! Zakaj, vedeti je treba, da se je vse nezadovoljstvo in nezaupanje paradižlo zgolj iz tega. — Če gre ljudstvu čedalje slabše, je tudi čedalje bolj nezadovoljno — to je čisto naraven pojav.

Naj torej vlada kar začne z aktivizmom, kakor ga kot nujno potrebo naglašajo g. trgovinski minister, in uverjena naj bo, da bo imela za seboj ves narod, da se bo povrnilo zaupanje, in da bomo vsi patriotje z veseljem zgrabili za delo na moralni in materijalni obnovi naše mile domovine.

Tu pa zadenemo na točko, ki je neizmerno kočljiva in ob kateri nas obhajajo razne bojazni in skrbi, upravičene na podlagi dosedanjih slabih izkušenj.

Tem bolj upravičeno pa spričo najnovejše jako vznemirljive vesti, ki smo jo prejeli stoprav za Veliko noč: namreč, da namerava JNS preiti v ofenzivo. Kaj pomeni to za druge dele države, o tem nismo dovolj informirani, za našo deželico pa vemo, da ne pomeni to prav nič dobrega.

Saj je bila ta stranka pri nas že doslej tako ofenzivna, da bolj ni mogla biti. In je ta ofenzivnost dosegla višek v tistem skupščinskem govoru,

ki je nas Slovence predstavil kot nepatriotične — govor, ki je tako razburil slovenske duhove in nam znatraj in zunaj države neizmerno škodoval.

Zdaj pa zopet nova ofenziva? Nič dobrega se ne bo iz tega rodilo. Mi smo pričakovali ravno nasprotno: da bo JNS zdaj po izvojeni veliki zmagi — njena glasila vsaj slavijo zadnjo proračunsko debato kot veliko zmago na celi črti, — v smislu konstruktivne politike in v interesu še večje konsolidacije države oznanila kako Treugo Dei, božji mir, — mir v deželi. To bi se nam prileglo, in to bi gotovo obrodilo dobrih sadov.

Toda ofenziva? To se pravi nadaljevanje dosedanje taktike z morda še ostrejšimi sredstvi in metodami. Vrhovni šef, g. Uzimovič, je izjavil zadnjič v senatu, da JNS nikakor ne želi biti edina politična stranka, nego baš nasprotno, da si mi želimo razčiščenja političnega življenja in ustvaritve tudi drugih političnih grupacij... To je širokogrudno stališče. Če se ne motim, se je nekoč v enakem smislu izjavil tudi g. minister dr. Kramer, ki mu nihče ne more odrekati politične noblese. Žal pa nekateri faktorji te stranke niso tako širokogrudni; kakor so doslej pokazali, ne trpijo nobene druge poli-

TEDENSKI RAZGLED

PO DOMAČJI IN TUJINI

Narodni poslanec g. Krejči je imel v Rušah shod, na katerem je poročal o delu v narodni skupščini in med drugim izjavil, da je treba zaščititi tudi našega delavca z eksistenčnim minimumom. V naši dravski banovini imamo tujo in domačo industrijo, ki ne plačuje delavcem niti toliko, da bi jim zadoštevajo za hrano. Na podlagi takega izjemanja vrši ta industrija samo umazano konkurenco na trgu. G. poslanec je izjavil, da bo tudi kot predsednik Zveze industrijev odločno zahteval, da se te razmere odpravijo. Govorec o delovanju JNS, je poudarjal, da se mora tudi pri nas ustvariti močna opozicija, vendar mora biti skupni cilj vseh: Delo za napredek domovine in za našo boljšo bodočnost.

Beograjsko pevsko društvo »Stanković« je o Veliki noči koncentriralo v bolgarski prestolnici, v Sofiji, kar je dalo povoda za priščne manifestacije za jugoslovansko-bolgarsko zblizanje.

Bolgarija bo mogoče vendarle sklenila nenapadno pogodbo z Jugoslavijo. Prejšnji vpliv Italije se v Bolgariji zmanjšuje in se pozna to tudi na bolj energičnem nastopanju bolgarske vlade proti makedonstvujučim.

Čehoslovaški zunanji minister Beneš je v razgovoru z glavnim urednikom lista »Paris Soir« izjavil, da ni Mala antanta ničesar podvzela, da bi rimske protokole zavirala ali preprečila. Če rimski protokoli, kakor zatrjujejo, nimajo nobene osti proti Mali antanti, tedaj jih more Mala antanta samo z adozčenjem pozdraviti. Čehoslovaški je ležeče na tem, da se sporazume z Avstrijo in Madžarsko, pa ji je vseeno, kakšno ime bi dobil ta novi sporazum. Predvsem je potrebno osigurati podunavskim državam mir. Vse podunavske države so politično dovolj zrele, da ne potrebujejo nobenega protektorata kake velesile. Zato je načelno važno, priti do sporazuma vseh podunavskih držav, in sicer do takega sporazuma, na katerem bi bili udeleženi tako Rim kakor Paris in Berlin ter Mala antanta. Morda bodo periodični spori in prepiri še dokaj dolgo trajali, toda konečno bo vendarle moralo priti do pametnega in logičnega sporazuma in s tem do rešitve podunavskega problema. V vsakem primeru smo, tako je poudaril g. Beneš, pripravljene za sodelovanje z Italijo, Nemčijo, Avstrijo, Madžarsko in z vsem

svetom, s pogojem, da se to zgodi sporazumno s Francijo.

Italija zopet pridno pošilja razno vojno orožje, mitraljeze in oklopne avtomobile v Avstrijo in na Madžarsko. Utrditev miru ali kaj!

Pomorska sila USA. Prihodnje dni pričnejo veliki manevri vojne mornarice Zedinjenih držav Amerike, ki bodo to pot imeli posebno velik obseg. Skoro celokupno ameriško vojno brodogradništvo bo sodelovalo na teh manevrih, ki se bodo zaključili z veliko pomorsko bitko v Karibijskem morju dne 10. maja. Temu bo sledila velika parada celokupnega vojnega brodogradništva v newyorškem pristanišču pred predsednikom Rooseveltom. Manevri se bodo pričeli v panamskem kanalu, kjer se bosta zbrali atlantsko in pacifiško brodogradništvo. Pri pomorski bitki med atlantskim in pacifiškim brodogradništvom bo sodelovalo tudi zračno brodogradništvo in sicer v doslej še ne doseženem številu. Tristo težkih vojaških in bombnih avijonov kakor tudi zračna ladja »Macon«, največja zračna ladja sveta, bodo skušali odločiti to pomorsko bitko.

Na Kubi grozi nova državljanska vojna. Na več krajih dežele se dogajajo hudi nemiri in spopadi. Vlada je proglasila obsedno stanje.

V Argentini je vlada razkrila anarhistično zaroto, ki je nameravala na 3. aprila t. l. revolucionarni udar.

Državni buđet Zedinjenih držav je za prvih devet mesecev tekočega finančnega leta zaključil z 2½ milijarde dolarjev deficita.

Vojna med Kolumbijo in Perujem se je zopet razvnela v srđitih bojih v okolici mesta Liticija. Na obeh straneh je bilo veliko mrtvih in ranjenih. Momentano je položaj za peruansko vojsko baše ugoden.

Francija v pretresljajih. Po pariških vesteh se francoski komunisti v zadnjem času mrzlično oborožujejo. Z neke švicarske tovarne orožja baše dobivajo velike množine raznega orožja, predvsem strojnih pušk in ročnih granat. Listi opozarjajo oblasti na izredno živahno tihotapljanje orožja, ki se že nekaj tednov vrši tudi na belgijsko-francoski in špansko-francoski meji, in da je skrajni čas, da se proti temu nekaj ukrene, ker sicer preti nevarnost, da bo Francija v doglednem času palmjena v najgrozovitejšo vseh državljanskih vojn.

Ideja in sport

Izza sokolskih kulis

V našem sokolskem taboru je opaziti v zadnjem času kritične pojave. Že dolgo se kakor megla vlačijo razni nesporazumi, ki kvarijo razpoloženje, nesporazumi, ki so zadobili sčasoma prav ostre oblike. Osebna vprašanja so začela siliti v ospredje...

Zaman so bili vsi poizkusi naših najuglednejših sokolskih prvoborilcev, poravnati difference in vzpostaviti nekdanjo harmonijo. Spori, ki so se pričeli s telovadbo kot tako, so zavzemali čedalje večji obseg in so konečno privedli do tega, da so člani doseданje uprave odstopili in položili svoje funkcije.

Ni naš namen izzvati kako osebno polemiko in s tega stališča obžalovati nastop mladinov, ako smemo tako imenovati tiste Sokole, ki so se v posameznih točkah uprli starešinstvu. Nikakor nismo mnenja, da mora mladina s svojimi novimi idejami čakati tako dolgo, da izginjejo doseđani voditelji po zakonih narave.

Vendar pa nimamo vzroka zatajiti to svoje mnenje, da že radi velikih nacionalnih zaslug mariborskih sokolskih prvoborilcev ne gre prezirati njihove že s tem trajno utrjene avtoritete.

V naših obmejnih krajih je pome-nil Sokol vedno več kakor drugje.

tične grupacije, njihova deviza je: Mi in samo mi!

In tako vse kaže, da lezemo spet nazaj v razmere tistega nesrečnega spomina, katerih nas je rešil naš kralj s šestojanuarskim aktom. S takimi devizami ne pridemo nikamor naprej. Če naj se ustvari podlaga za delo, kakor ga je tako lepo začrtal g. trgovinski minister, — in tej podlagi se pravi solidarnost, — tedaj izločiti vsaj začasno vse strankarstvo, pa oživotvoriti gospodarski svet, v katerem bi mogle sodelovati vse tvorne sile naroda.

S to ofenzivo treba začeti, z ofenzivo proti krizi, — tu bomo hiteli pod orožje vsi do zadnjega moža. In ko bomo srečno premagali krizo, potlej pa lahko spet strankarimo. Pa naj bo v božjem imenu, če že ne moremo prebiti brez strankarstva!

Aemonus.

Sokol Maribor Matica

bo imel v četrtek, 12. t. m. ob 20. uri v gornji mali dvorani Narodnega doma izreden občni zbor.

Na dnevnem redu:

poročila funkcionarjev, volitev nove uprave in načelstva.

»Vi v zadnjem času vedno nekaj stočete, kaj vam pa je?«

»Neprestano mi zvoni po ušesih, revmatizem me strašno muči, turi se mi delajo...«

»Strašno, strašno! Pa imate res trdno zdravje, da vse to prenesete.«

Jos. Fr. Knaflič:

Pod pisanim zmajem

Roman skrivnostnih razodetij.

(6. nadaljevanje.)

Tudi Kiki, ki je bila sploh dobra dušica, je kmalu opazila, da me nekaj teži, in je silila vame z vprašanji. Toda nisem se ji hotel zaupati.

Neke noči, ko sva sedela v baru »Tamara« in mi je Kiki na mojo prošnjo pripovedovala o skrivnostih in čudežih Azije, pa se je zgodilo, da je omenila sveto močvirje Ling-Ling tam nekje v osrčju Kitaja, v katerem da živijo čudni pritlikavi zmajčki, ki jih čuvajo device svečnice...

»Pa naš mandarin ima tudi takega zmajčka!« sem dejal.

»Tega ne verjamem,« se je začudila Kiki.

»Saj vendar vse mesto vé, da ima mandarin zmajčka.«

»Nisem tega še slišala. To bo kakšna druga živalca.«

»Pa če bi to vendarle bil zmajček Ling-Ling?«

»Tedaj ga je mandarin ukradel! In če se to razve, ga bo stalo glavo! Mika me, to senzacija sporočiti v Tokio!« je dejala Kiki, in oči so se ji zasvetile.

»Mila, mala Kiki,« sem jo zaprosil. »Molči zaenkrat o tej stvari. Prvič ni sigurno, ali je to pravi zmajček, drugič pa: mandarin je moj šef, podelil mi je imenitno službo, dolžan sem mu veliko zahvalo. (O tistih batinah seveda nisem Kiki ničesar povedal.) Torej meni na ljubo pusti to stvar na miru, Kiki!«

»No, bom pa molčala,« je obljubila Kiki, ker je bila dobra dušica. »A kaj ima zmajčka?« je vprašala. »Vseeno bi ga rada videla.«

»Ne vem, ali ga še ima. Kakor sem slišal, ga je podaril neki dami.«

Zato se je tudi skušal izogibati vsem nesporazumom in raznim vplivom, ki bi ga utegnili spraviti v nasprotja z njegovim namenom; utrjeval si je duševno in telesno moč v borbi slovenskega naroda proti potujčevanju in demoralizaciji.

Ne smemo pozabiti, da je naše Sokolstvo ne samo na nemški meji, ampak tudi na madžarski meji, v Dalmaciji in na italijanski meji sploh izvrševalo to nalogo večinoma ne samo častno, ampak tudi z velikimi osebnimi in materijalnimi žrtvami.

To velja tudi za Sokola v Mariboru in za Sokole odstopivše uprave.

Tudi prej je prihajalo semtertje do nesporazumljenj, vendar pa je vse to obvladal visoki namen in smoter, ki je ublaževal in izravnal vse difference.

Če temu danes več ni tako, mora naravno trpeti vzvišeni in idealni cilj in duh, ki je prej vedno preveval obmejnega Sokola, velevajoč mu, naj bo trden in neizprosni, kadar mu brani je čast in pravdo naroda, in da mora v medsebojnem občevanju vsak Sokol svoje lastne interese podrediti temu vzvišenemu namenu.

Tudi glede na način telesne vzgoje se dá najti primeren sporazum,

Mariborske prireditve

Narodno gledališče: V soboto 7. aprila ob 20. uri opereta »Stambulska roža«. Zadnjič Globoko znižane cene. — V nedeljo popoldne ob 15. uri otroška predstava »Jurček«. Znižane cene. Ob 20. uri opereta »Rože v snegu«. Zadnjičkrat. Globoko znižane cene.

Grajski kino: vefilm »Carica Katarina« z Elizabeto Berngerjevo.

Kino Union: vefilm »Na stranpoti življenja«.

Šport: V nedeljo 7. aprila pričetek nogometnega prvenstvenega tekmovanja za prvenstvo LNP. Nastopita SK Ilirija in ISSK Maribor.

Je pa davi slanica padla...

Ozeblo cvetje — ozeble marelice! S posebnim veseljem gledamo spomladi to prvo tako nežno cvetje, ki vrača prvim toplejšim solničnim žarkom svoj deviško beli pozdrav! In se veselimo ob enem na skorajšnji zlato-rdeči sladki sad.

Marelica, prva oznanjevalka pomladi in s svojim sadom prvi pozdrav poletja!

Te dni jih je pa v cvetju pomorila slanica, in bo letos malo štajerskih marelic, s čemer je prizadeto marsikatero majhno gospodarstvo, ki je izgubilo še ta skromni, tako potrebni dohodek.

PODRAVSKA PODRUŽNICA S. P. D. V RUŠAH

bo imela svoj redni občni zbor v sredo 11. t. m. ob 19. uri v Sokolskem domu v Rušah. Vabljeni člani in prijatelji društva!

Pred vrati stoji berač. Pogledat pride zajetna kuharica: »Ali ste spet prišli beračič?« Berač (godrnjaje): »Kaj mislite, da sem prišel vas zasnutit?«

»Tako? Potem naj se pa tista dama pazi, da od zmajčka ne bo rumena!« je dejala Kiki in se zasmejala.

»Kaaj, — kaj praviš tu, Ki-kiki?« sem jecljal.

»Kikiriki!« me je smeje oponašala Kiki. »No, slišala sem praviti, da bi kakka belokožka od bližjega dotika s takim zmajčkom postala rumenokožka. Neki angleški mylady se je baie to že pripetilo. Taka smola, kaj?« Kiki se je smejala na vse grlo.

Dobro, da je ta hip nekaj gospodov prišlo povabiti Kiki na ples, — da ni opazila, kako sem bil prepaden in ves zmeden.

Gospa Erika! Zdej mi je bilo jasno, zakaj se je zaprla pred svetom: — ker je že postala rumena! In ono noč, ko sem jo videl tam v spalnici tako vso rumenkasto, obraz in telo... to torej ni bilo od rumene luči kitajske ampole, — ampak ona je v resnici rumena.

Ona je rumena, ona je rumena... Tako sem si neprestano ponavljal z drhtečimi ustnami. Ta krasna, ponosna, nedostopna žena, ki je varovala zvestobo svojemu možu, ki je bil odšel na vojno in se ni več povrnil, — neznanu kaj se je z njim zgodilo, ali je živ ali mrtev, — ta sijajna žena, ki smo jo vsi spoštovali, je postala nesrečna žrtev azijskih demonov. Kaka strašna tragika!

Srce se mi je krčilo bolesti...

V zabaviščih luksuriozne palače »Tamara« je bilo tisti večer posebno živahno

* O tej palači poroča kronika, da jo je l. 1934. dal zgraditi mariborski meščan Julij Guštin in da je bila za tiste čase pravcata znamenitost. Namenjena pa ji je bila tudi zgodovinska vloga: l. 1999 je v tej palači zasedala 7. balkanska konferenca, ki je srečno dovedla do ustvaritve Balkanske Unije s sedežem v Carigradu, potem ko je Turčija na pritisk Rusije odstopila svoje evropsko ozemlje. Tej konferenci je predsedovala lepa

četudi je mladina danes za druga načela telesne vzgoje kakor pa pristaši Tyrševega sistema. Ni razlike, ki bi se ne dala s pravilnim razumevanjem, s potrpljenjem in s požrtvovalnostjo poravnati na pravilen in vsestransko zadovoljujoč način.

Ko je sedaj Sokol dobil še to nalogo, da štiti na meji na pravilen način državno misel, ki pomeni avtoriteto, bi morali upravičeno pričakovati, da varuje tudi v svojem notranjem življenju duha avtoritete že zaradi tega, ker so starejši člani izkazali kot prave Sokole v času, ko ni bilo nobenih nagrad in odlikovanj in ko je bila edina nagrada zavest, da so najlepše nagrade trpljenje, zapostavljanje in težke materijelne žrtve, vse to v korist slovenskemu narodu.

Več tega duha je treba in več spomina na pretekle čase in sokolsko tradicijo, pa bi se dalo izgledati po našem mnenju vsako nesporazumljenje do tedaj, ko bo današnja mladina tudi v Sokolu popolnoma sama odločevala.

Če bo odločevala s tisto nesebičnostjo in s tistim idealizmom kakor Sokoli med vojno in pred vojno, potem bo njeno delo blagoslovljeno!

Prosimo cenjene naročnike, ki so naročnino za l. četrletje že poravnali, da nam nakažejo naročnino za II. četrletje, one prejemuške našega lista, ki so s plačilom naročnine za I. četrletje še v zaostanku, pa prosimo, da jo zdaj poravnajo po priloženi položnici, obenem z naročnino za II. četrletje.

Četrletna naročnina znaša Din 20.—, polletna Din 40.—.

Prosimo vse prijatelje »Razgleda«, da vvažujejo, kake velike denarne žrtve nas stane list, in da nam pomagajo s točnim plačevanjem naročnine.

UREDNIŠTVO IN UPRAVA

Plevel

Strigalica. Ti ničvredna, nepotrebna, grda zverinica, ki mi pogrižeš vse sadiko na vrtu, poješ vse vzkaljeno seme, laziš po hiši, se skrivaš pod blazino, padeš v čašo z vodo, in ko te hočem rešiti, mi pretiš s svojimi škarjami, prosim te povej, čemu si na svetu? Kakšne koristi prinašaš? Ali je pod solncem še kakšno bitje, ki je bolj nepotrebno od tebe?«

»Jaz nisem nepotrebna, človek, storila sem v svojem življenju nekaj zelo koristnega.«

»Kaj si ti strigalica naredila koristnega?«

»Spočela sem nove strigalice.«

Glista. Huhu, hitro nazaj v zemljo! Hitro se moram zariti v pošteno vlažno prst! Hu, človek se me je dotaknil! Kako je zoprno suh in topel! Ne prenesem tega, želo-dec se mi obrača! Fej!

vrvenje. Z zračnim ekspresom je bila pripula z Japonskega številna izletniška družba, sami denarni mogotci. To je bila zasluga žurnaliste Kiki, ki je delala po japonskem časopisju tako uspešno propagando za Maribor in naše zeleno Pohorje.

Sam ekscelencen mandarin je prišel pozdravit odlične goste in je potem z gospodi kegljal, dočim so se njih dame zabavale na plesišču.

Pri kegljanju je šlo za visoke stave. Mandarin je kar trikrat zaporedoma podrl vseh devet in pobasal v žep celo premoženje. A naj me vrag vzame, če je šlo vse pošteno. Keglje je namreč postavljaval zamorec Bimbo, in ga ima še danes na sumu, da je svojemu gospodu kako pomagal.

Sicer sem pa kmalu šel s kegljišča in se podal tja v grillroom, da me Kiki ne bi iskala. Sedel sem v kot in se tam zakopal v svoje misli, ik so se vrtele vedno zopet okoli gospe Erike. Vse mogoče načrte sem koval. Kaj, če bi zopet tvegala... to noč... ko Bimbo ne straži... Blazna misel! Prišla mi je pametnejša: Kiki! Kiki mi mora pomagati.

Prav tedaj je priučala od nekod Kiki, vsa zasopljena in razgreta. Burno se me je oklenila okoli vratu in mi dahnila na uho: »Ah, dragi Jo, jaz ljubim, ljubim, ljubim!« To ni bilo nič novega pri Kiki. Ona je bila neprestano zaljubljena. To se pravi: vsak dan v drugega. Kakor je imela neizmerno fantazijo, tako je imela tudi neizmerno srce, ta mala pustolovka z Indijskega oceana.

»Kdo pa je tisti, ki je nocoj na reper-toarju!« sem jo vprašal in se zagugal na stolu.

Udarila me je z robcem v obraz. »Nikar se ne norčuj! Tokrat gre zares. Ta ali nobeden!«

princesa Tamara, potomka prve slovenske kraljice Tamare, ki je sredi 10. stoletja po Kr. vladala tam v Kavkaziji. Po njej je tedaj ta palača prejela svoje ime.

REVIJA MARIBORSKIH PODJETIJ

Kolesa „Jugu“ d. z. o. z. — Maribor

Tattenbachova 14

Pomlad je, začetek kolesarske sezone, — torej je aktualno kolesarsko podjetje. Pa jo mahamo danes h g. Justinu Gustinčiču. Zvezite oba prva zloga, pa dobite firmo »Jugu«, znano po Jugoslaviji. In da je imejitelj te firme Tržičan, to ste iz njegovega imena tudi že ugabili, kajne? Da, pristen tržaški Slovenec, l. 1921 pa je postal Mariborčan.

Firmo »Jugu« bi čitateljem »Razgleda« rad predstavil s kratkim opisom, a je to težavna reč, ker je mnogostranska reč. Kje naj pričnemo?

Že poslojpe samo je kompleks. Kaj ni v tem Gustinčičevem kvartu še raznih firm! »Bome, čitava čaršija«, bi dejal kak Serajlija. Je tu še kleparsko in inštalacijsko podjetje Karol Vnuč, pa delavnica za cerkveno umetnost Alojz Zoratti, pa pisarna livarne »Zvonoglas«, pa Čerinova čevljarna, pa Feixov brivski salon, pa Požarjeva pražarna kave, pa izdelovalnica brezalkoholnih pijač, pa... Cela gora fantastično zverženega starega železja tam na sredi dvorišča (ali je to kak vulkan izbljujal? ali so to streskale skup granate?) — tu pa je že torišče g. Gustinčiča.

Za kak dan izgine ta železna gora, naslednji dan že zraste druga, še bolj fantastična. In ko se za trenutek zazrem v ta nepopisni kaos vse mo-goče stare šare, prileze venkaj delavec, ves razpraskan in raztrgan. Na moje začudeno vprašanje se smeje: »Cigareta mi je padla noter, pa sem jo poiskal.« Srečen človek!

Če hočeš najti g. Gustinčiča, se postavi kam na tem kraju, in kadar bo švignil mimo nekaj v modrikastem plašču, tedaj brž zagrabi. To je g. Gustinčič.

Ampak jaz stopim najprej v kontor, pozdravit njegovo gospo soprogo in vedno pridno pomočnico. »Kje je g. Justin?«

Nekam je spet švignil, se smehlja gospa.

»No, pa počakajmo, da prišviga nazaj.«

In malo pokramljam z gospo. Ona je Mariborčanka. »Pristna, s Pobrežja!« poudari gospa Angela s šaljivim ponosom.

Solnčni žarek se je prikradel skozi stekleni strop in se bakrenozlato utrinja v njenih kostanjevih laseh, spletenih v lepe, debele kite. To je danes redek kras ženske glavo, zato možkim očem tembolj dopadljiv. In velja to zabeležiti. (Časnikar mora biti vedno točen in visten v poročevanju.)

Na steni ogledujem diplomo, ki jo je prejel g. Gustinčič na vzorčni raz-

stavi v Florenci l. 1929: prvo nagrado, veliko zlato medaljo.

To častno odlikovanje je dobil za model naprave za zobčanje cirkular-lark, tako mi pove g. Gustinčič, ki je medtem že prišvigal v kontor.

In zdaj greva malo naokoli po njegovem obratu. Tam v prvi shrambi sem pred par tedni videl še trume koles, repariranih in spravljenih čez zimo, — zdaj jih čaka samo še malo na svoje lastnike. V delavnici se sučejo urni fantje mehaniki, na vseh veščakah se gugljejo kolesa, dosti je opravka, — sezona je tu.

»Kake znamke pa imate, g. Gustinčič?«

»Poglavitno Peugeot, Steyr, Puch in tudi druge znamke.«

Iz delavnice, kjer se vrši tudi poniklevanje in emajliranje, me povede g. Gustinčič v skladišče, ki je zelo zanimivo. Starinarina pravzaprav. Na stotine vsakovrstnih predmetov, še dobro porabljenih za mehanike, kovače, ključavničarje itd. V posebnem skladišču pa so shranjeni sestavni deli demontiranih starih avtomobilov. Ravno pride ven neki šofer, ves vesel, da je dobil tukaj prikladen ležaj za svoj voz stare tipe, kakor ga nikjer ni mogel več dobiti.

Razkazuje mi g. Gustinčič stroje, nekaj imenitne, zdaj stara šara. Usoda strojev je kakor usoda ljudi. Sicer pa je v življenjskem boju tako, da človek postaja stroj, stroj pa človek. In včasih ima stroj več srca kot pa človek...

Zdaj pride pa senzacija. Tam v šupi stoji velik avto, še prav čeden voz znamke Oakland. »To je pa avto Grete Garbo!« pravi g. Gustinčič in se smehlja. Brez šale: l. 1929 ga je kupil od te slavne filmske zvezdnice v Budimpešti neki gospod, in potem je ta voz po raznih doživljajih prišel v last g. Gustinčiča. — »Ali ga prodate?« — »Je že dosti interesentov zanj, a kar ne dá se mi, da bi ga prodal. Zdi se mi, da mi je ta voz prinesel srečo...«

In nato pravi g. Gustinčič: »Pa še nekaj interesantnega Vam lahko pokažem: ostanke avtomobila nadvojvode Evgena. Da vidite, kakšen luksuriozen voz je to bil!«

Zahvalim se za danes. Pa rajši še drugič kaj. Še bomo obiskali podjetje »Jugu«, saj je dosti zanimivega tam.

Toda preden odhajam, stopim še malo pozdravit tovariša od bencina. To je mehanik g. Blaž Železnik, svak g. Gustinčiča, ki ima tudi tu svojo delavnico.

H. Reinecke:

Zrakoplov „Oslo“ ne od-govarja

Mali Milček čepi v kuhinji in žveči kratec kruha. Njegov oče sedi pri oknu in čita časopis. »Atek,« vpraša Milček, »zakaj ne odgovarja Oslo?«

»Kdo pa je telefoniral v Oslo?« vpraša oče. »Nihče,« pravi mali, »Oslo je izginil.«

»Bedarija!« se krega oče. »Oslo je glavno mesto Norveške, Milče!«

»Ne, atek,« ugovarja Milček, »mesto se imenuje Kristianija, smo se učili v šoli, in neki moj sošolec je bil že tam.«

»Da, da,« godrnja oče nestrpno, »tako se je mesto poprej imenovalo. Oslo ali Kristianija je enoinisto, razumeš?«

»Razumem, atek. Hamburg in Berlin je tudi enoinisto!«

»Fant, ti si trapast!« stoče oče. »Eno leži vendar ob Elbi, drugo pa ob reki Spree.«

»Razumem,« meni Milček, »Oslo leži tudi ob reki Spree.«

»Sveta nebesa, mene popada groza!« stoče oče in povese časopis. »Kako pa prideš na take bedarije?«

»Saj to stoji v časopisu: Oslo smo opazili nad reko Spree!« odgovori Milček ravnodušno.

»Se v norišnico me spraviš, dečko!« stoče oče obupno. »Saj s tem je mišljen zrakoplov Oslo, zrakoplov, ki se je podal v stratosfero, a ga je veter zanesel proti reki Spree, kaj ne razumeš tega?«

»Razumem, atek,« je odgovoril Milček poslušno, »toda kaj je to: stratosfera?«

»Ljubi Bog!« plane oče s stola, »kaj ni nekdo zvonil?«

»Ne, atek. Toda kaj je...«

»Kaj ni zvonilo?« stoče oče ves v strahu.

V krogih motornih vozačev je g. Železnik dobro znan kot sportnik — saj se je postavil na nekaterih dirkah, — in kot strokovnjak. Izvrsten, soliden, zanesljiv mehanik. Poleti je njegova delavnica oblegana od motorjev, čez zimo pa — no, kar prinese poletje, pa vzame zima. Tako je pač: za motorje so naše slabe ceste smrt, — no, pa imajo zato vsaj naši mehaniki kaj zaslužka. Lani sem na svojem motorju tam nekje pri Framu imel karambol s prismojeno kravo. (Krava bi seveda trdila, da sem jaz prismojen. — Tu je naposled težko razsoditi.) Skratka: bilo je ne-

srečno naključje, no, in potem me je precej havariranega privlekel na dolgem jermenu do Maribora usmiljen zagrebški avtomobilist, trgovec s preprogami.

Jaz sem takrat kalkuliral: motor bo potreboval popravila najmanj mesec dni, roka bo pa jutri že zdrava. No, in potem je bila stvar taka, da mi je g. Železnik popravil motor v enem dnevu, roka pa je potrebovala več tednov. In me je popravilo motorja stalo prav malo, popravilo roke pa veliko denarja.

Od takrat ima g. Železnik tudi pri meni velik kredit.

Investicijski programi drugih držav

Avstrija je začela izvajati svojo načrtno gradbo cest z ozirom na toplo vreme že zdaj. V te namene je določila iz svojega notranjega posojila 60 milijonov šilingov, torej preko 540 milijonov dinarjev, ter hoče s tem denarijem izboljšati 350 km državnih cest, 215 km avtonomnih cest in vrh tega še nekatere posebne ceste.

S tem bo najmanj poldruge leto zaposlila okoli 17.000 delavcev in tako zmanjšala ne samo število brezposelnih, ampak zvišala tudi promet in zaslužek splošnosti.

To nas spominja na malo Švico, ki je izdala v zadnjih 7 letih samo za svoje ceste okoli 320 milijonov švicarskih frankov in s tem dosegla, da je okoli 30% celotnega švicarskega cestišča brez prahu, kar neznansko dviga tujski promet.

Na isti način postopa Italija, ki ima od leta 1928 posebni državni cestni urad in izdaja letno visoke vsote samo za ceste.

Čehoslovaška je izdala v zadnjih letih poldruge milijardo Kč za ceste in popravila s tem približno 50% vseh cest.

Največ pa obljubeje od svojega zadevnega programa Nemčija.

O teh načrtih je predaval pred kratkim državni finančni minister in navajal, da potrebuje za investicijska dela v borbi proti nezaposlenosti najmanj 4 milijarde mark.

Ker ima Nemčija 2 milijardi budžetnega deficita, je vprašal minister svoje poslušalce, ali se more pod težo teh skrbi mirno spat?

In je dal sam ta-le odgovor: »Res je, da vsega tega iz tekočih dohodkov ne morem dobiti. Dobiti pa hočem te vsote s tem, da vzamem začasno nekaj re-

zerv iz bodočega gospodarstva potom kratkoročnih kreditov in davčnih bonov, ki jih bomo lahko vrnili v 5 letih, ker se nam bo danes izdani denar dobro oploдил.

Če torej kdo misli, da je v tej predobremembi kaka nevarnost za našo valuto, potem o tem ali nič ne razume, ali pa noče razumeti. Te nevarnosti ni in je ne bo.

Mi pojdemo pa še dalje. Mi bomo v tem letu tudi znižali davke!

Sicer izgleda morda to na prvi pogled čudno, da se tisti, ki mora vračati dolgove, prostovoljno odpove enemu delu svojih dohodkov. Vendar pa je — tako je razlagal minister — stara in pravilna finančna modrost, da se previsoki davki tu in tam obrabijo.

Spominjam samo na leta 1929 do 1932. V tem času se je davčna dolžnost povišala za 3 milijarde, medtem ko so davčni dohodki padli za 3½ milijarde, in se je s tem izkazalo, da preveč obremenjeno gospodarstvo ne more imeti toliko dohodkov, da bi prenašalo še višje davke, pa pade vsled tega pod normalo.

Ko so v času inflacije pri nas vpeljali takoimenovano »Rentenmark«, se ta valuta ni držala vsled kritiča, ampak samo vsled zupanja nemškega naroda.

Ker uživamo tudi sedaj pri tej transakciji zaupanje nemškega naroda, bomo eventualno izgubo na davkih v bodočih letih v zboljšanem gospodarstvu z lahkoto nadoknadili.

Tako je zagovarjal nemški finančni minister graf Schwerin von Krosigk svojo finančno politiko v zborovanju westfalskih gospodarstvenikov o Veliki noči 1934!

Agrarna reforma

Izšel je pravilnik o uporabljanju gozdov, ki so bili pri veleposestvih razlašeni. Po tem pravilniku se ustanovi pri nas v Ljubljani posebna državna uprava razlaščenih gozdov.

Pravilnik razpravlja o nalogah te začasne uprave, o prodaji, oziroma licitaciji lesa, o razdelitvi gradbenega lesa in kuriva, o pašnikih, o lovu in ribolovu, ter je za vse interesen jako važen.

»Očka, na stropu je pajek.«

»Pohodi ga in daj mi mir.«

GRAJSKI KINO V MARIBORU

predvaja do vključno torka, 10. aprila 1934 najlepši in največji film tega leta

Carica Katarina in njenih 17 ljubavnikov

V glavni vlogi najpopularnejša nemška igralka, očarljiva Elizabeta Bergner

Velefilm, ki se predvaja po celem svetu z največjim uspehom, je izdelan po romanu Ludvika Biroja in Melchiora Lengyela. V Nemčiji je ta film prepovedan!

Naš prihodnji spored: **Ne poznam Te, ali ljubim Te** — Magda Schneider, Willy Forst

»Tak povej no, Kiki, kdo je ta definitivni izvoljenec, — lomi me radovednost!«

»Mister Shim!« je dahnila Kiki, in blazeno zasukala oči. »Ah, nihče drugi se ne zna tako srčkano smejeti, kakor on!«

Glej, glej, sem si rekel. Naš doktor Shim, odlični balkanski reporter, da, grohotati se je tudi znal neverjetno. Kolegi smo se včasih nad tem spotali, — on pa je ravno s svojim grohotom tako očaral Kiki. Ženska je res zagonetka!«

»Častitam, Kiki!« sem dejal. A ona je zdaj žalostno povešala glavo, tisti rumeni kodrček ji je bingljal na čelo.

»No, Kikica, kaj nismo srečni?«

»Ah, ko je pa on zaljubljen v drugo!« je vzdihnila Kiki. »V tisto miss Mayo...«

»No, za lepo miss Mayo nori pol Maribora, staro in mlado. To ni tako nevarno, Kiki,« sem dejal. »Čakaj, bom pa jaz dečka malo vzel v roke in mu odprl oči, kako interesantna, šarmantna in pikantna je naša Kikica.«

»O ljubi, dobri, zlati Jo! Vekomaj ti bom za to hvaležna!« je zavriskala Kiki, mi skočila v naročje in me trikrat poljubila. Jaz sem pa premišljeval svoj položaj: zamorcu Bimbu sem bil še dolžan ubogo deklico Marico, ki se je neznanokam skrila, zdaj sem do Kiki prevzel obveznost za mištra Shima... Tako sem lezel v čudne in riskantne dolgove.

(Dalje prihodnjič.)

»Dve lastnosti moraš imeti, sinko moj, če hočeš postati dober trgovec.«

»In ti lastnosti sta?«

»Poštenost in premetenost.«

»Kaj je poštenost?«

»Če ti je še tako težko, vedno moraš držati, kar obljubiš.«

»In kaj je premetenost?«

»Ničesar obljubiti, sinko moj.«

Šef (pomočniku): Dama se je pritožila, da ji niste pokazali dovolj vljudnosti.

Pomočnik: To je pa tudi edino v vsej naši trgovini, česar ji nisem pokazal.

»Vaš otročiček je pa res popolnoma podooben očetu, milostiva!«

»Ah, danes je nekaj čemerer, sicer je pa zelo srčkan otrok.«

V parku je napis: Kdor stopi na travnik, plača 50 para globe.

Tujec se čudi, kako, da je tako majhna kazen.

»Če bi bila večja,« mu razloži paznik, »bi nihče ne stopil na travnik.«

»trije odrasli ste tu v sobi in nihče ti ne more razložiti tega? Neverjetno!«

»Kako to, neverjetno?« pihata teta Zofka jezno. »Mar moreš ti to razložiti?«

»Jaz,« dé gospod France, »lepo te prosim: resnično smešno! Saj to more vsak otrok razložiti! Pazi in poslušaj dobro, mali. Azimtota je prema črta, ki se ovinku približa, ne da bi se ga dotaknila. Hiperbola na primer ima dva azimtota. Saj me razumete?«

»Popolnoma!« vsi prikimavajo resno. V resnici pa nihče nič ne razume.

»Atek,« se oglasi zdaj mali Milček in mu poda debelo knjigo, »kaj, ko bi pogledali v leksikon!«

»Se to se je manjkalo,« stoče oče, a se vendar odloči pogledati.

»Stratosfera,« čita stric Matic, »je del zemeljske atmosfere... Vidite, saj sem rekel, da je atmosfera popolnoma pravilna!«

»Ampak imamo troposfero in stratosfero,« čita teta Zofka dalje, »oboje so višje sfere... Torej, kdo ima zdaj prav?«

»Oprostite,« se zdaj vmeša stric France, »ali je tam notri tudi kaj pisanega o asimtotih?«

»Da, slučajno na isti strani, trideset vrstic nižje!« odgovori gospod oče.

»Hvala, saj sem vedel, da ima prav,« pravi stric France stvarno in seže po koščku kolača.

»No vendar,« sproščeno vzdihne oče. »Zdaj pa lahko vendar že v miru popijemo kavo! Ali si zdaj zadovoljen, ljubček?«

»Da, atek,« pravi Milček ves zadovoljen, »toda še vedno ne vem, zakaj Oslo ne odgovarja?«

Za hip zavlada popolna tišina. Potem sledi plosk.

»Tu imaš, smrkavec!« se dere oče ves razjarjen. »Tu imaš eno za tvoj lastni zrakoplov! In naj ti on dá na to odgovor! Izgubi se...«

S. S. Van Dine:

V oblasti demonov

Kriminalni roman

(6. nadaljevanje)

V tem trenutku smo slišali, kako je sproot nekemu odprli hišna vrata in ga spoštljivo pozdravil. Chester Greene je takoj stopil na hodnik.

»Halo, doktor,« smo ga slišali. »Saj sem si mislil, da boste točno na mestu! Okrožni sodnik je s svojim »štabom« tu. Gospodje bi radi govorili z Ado. Rekel sem jim, da ste nam dali za popoldne to možnost.«

»Najprej moram videti Ado,« je odgovoril zdravnik. »Prej ne morem ničesar reči.« Slišali smo, kako je naglo šel po stopnicah.

Greene se je vrnil. »Bil je dr. van Blou, — takoj nam bo povedal, kako je z Ado,« Chesterjev glas je imel trd zvok in njegov obraz je imel nekako zagrižen izraz, ki si ga takrat še nisem znal razlagati.

»Kako dolgo poznate doktorja van Blouja?« je vprašal Filo.

»Kako dolgo?« Greene je napravil začuden obraz. »Odkar živim. Hodila sva skupaj v šolo. Njegov oče — stari dr. Veranus van Blou — nas je vse, kar nas je bil, spravil na ta svet. Že od pamtiveness je bil hišni zdravnik naše družine, svetovalec v duhovnih in drugih zadevah, in kaj vem, kaj še vse. Ko je Blou senior umrl, smo molče prešli na sina; bilo je takorekoc samoumevno. V ostalem je brihtna glava, ta mladi Blou. Stari ga je dobro treniral in študij v Nemčiji je tudi storil svoje.«

Filo je leno prikimal. »Predlagam, da se, dokler ne pride zdravnik, malo porazgovorimo z vašo sestro Sibilo in Mistrom Reksom. Mogoče pokličete najprej vašega brata.«

Po vprašujočem pogledu na Markhama je Chester pozvonil slugi.

Na Reksa nismo dolgo čakali. »Želite?« je, bližajoč se, vprašal in nas je po vrsti nervozno in napeto pogledal. Njegov glas je bil skorajda jokav; spominjal me je na glas Mrs. Greenove.

»Hoteli bi vam staviti samo nekaj vprašanj glede na večerajšnjo noč,« je pomirjevalno odgovoril Filo. »Mislimi smo, da bi nam mogoče lahko pomagali.«

»Kako naj bi vam jaz pomagal?« je nejevoljno vprašal Reks in se vsedel. Postrani je pogledal brata. »Razen Chestra ni bil nihče zbulen.«

Reks Greene je bil blede, mlad človek, blizu tridesetih let, majhen, z ozkimi, naprej vpognjenimi ramami in nenavadno veliko glavom, ki je bila nasajena na strahovito suh vrat. Debel pramen las mu je globoko padel na vzbočeno čelo in imel je navado, da ga je vsak trenutek sunkovito vrzel nazaj. Njegove drobne, zvite oči za velikimi roženimi očali menda niso nikdar mirovale, in tanke ustnice so neprestano trepetale. Nesorazmerno majhna, šiljasta brada je izpopolnjevala vtis grotesknosti. Kljub vsemu pa je bilo na tem človeku nekaj, kar je za odvratno zuna-

njostjo dalo sklepati na neslutene sposobnosti. Nekoč sem videl mladega šahovskega umetnika, ki je imel prav tako lobanje in podobne poteze v obrazu kot Reks.

Filov pogled je bil navidezno obrnjen na znotraj, toda vedel sem, da ničesar ni prežl na tem človeku. Končno je položil cigareto na mizo in uprl pogled v svetilko, ki je stala na mizi. »Pravite, da ste tragedijo te noči prespali. Kako si razlagate to čudno dejstvo? Saj veste, da je eden izmed strelcev padel v sobi tik poleg vas.«

Reks se je vsedel tik na rob stola. Vrtil je glavo sem in tja in se dosledno izogibal, da bi komu pogledal v oči. »Dosljej še nisem napravil poizkusa, da bi ti to razlagal,« je razdraženo odvrnil. Potem pa je menda hotel preiti v defenzivo, ker je naglo nadaljeval: »Stene so v tej hiši precej debele, razen tega je vedno šum na cesti ... mogoče sem se tudi bil z glavo zakopal v blazine.«

»Če bi bil strel slišal, potem bi se bil sigurno z glavo zakopal v blazine,« je pripomnil Chester. Nikakor se ni trudil, da bi pred nami prikrl svoj prezir do brata.

Reks se je naglo obrnil in je hotel jezno odgovoriti, toda Filo ga je s svojim vprašanjem prehitel. »Kaj menite vi o tem zločinu, Mister Greene? Vse podrobnosti ste itak slišali in poznate položaj.«

»Mislim sem, da si je policija o tem edina, da imamo tu opravka s poizkusom tatvine. Reksove oči so se vprašujoče uprle v Heatha: »Ali se ni tako glasila vaša sodbba?«

»To je bilo in je naše prepričanje,« je odgovoril seržant, ki je bil doslej zdolgočaseno sedel in molče poslušal. »Toda vaš gospod brat — ta je menda drugačnega mnenja.«

»Tako, tako, Chester je drugačnega mnenja!« Reks je z neprikrito zlobno pogledal svojega brata. »Mogoče nam vé Chester celo kaj več o tem povedati.« Namen tega namigavanja je bil očiten.

Zopet je Filo rešil položaj. »Vaš brat nam je povedal vse, kar vé,« je mirno pripomnil. »Trenutno nam je do tega, da čujemo, koliko veste vi.« Strogo Filovega glasu in izraza se je Reksa očitno dojmlila. Zlezl je vkup. Brezbarvne ustnice so močnejše trepetale, in njegovi prsti so se nervozno poigravali z vrčicami domačega jopiča. Padlo mi je v oči, da ima kratke, rahlične roke s skrivljenimi, nabrekliimi členki.

»Vi ste popolnoma sigurni, da niste slišali nobenega strela?« je nadaljeval Filo. Njegov glas je bil svareč, skorajda grozeč.

»Že stokrat sem vam povedal: Ne!« Reksov glas je prešel v falzet, z obema rokama se je oprjel naslonjalo.

»Ne razburjaj se, Reks,« ga je maliciozno miril Chester. »Drugače dobiš spet svol napad.«

»Vrag naj te vzame!« se je drl mladi človek. »Kolikokrat pa naj še povem, da ne vem ničesar, prav ničesar!«

»Prav to smo hoteli, da nam potrdite,« je mirno dejal Filo. »Saj vendar razumete, da nam je na tem, da smo si v vseh točkah na jasnem. Kaj bi pa vi poretli, če bi zaradi pomanjkljive vestnosti z naše strani, ostala smrt vaše sestre nemaščevana!«

Rex je izgledal potolažen. Globoko je vzdihnil. »Rad bi vam povedal vse, če bi le kaj vedel,« je dejal in si z jezikom omočil

suhe ustnice. »Kar me razburja, je to: za vse, kar se v hiši zgodi, sem vedno jaz krivec — to se pravi, Ada in jaz. Če bo Julija maščevana ali ne, to mi je vseeno. Toda pes, ki je ustrelil Ado, ta se bo moral pokoriti! Saj se ji že itak slabo godi pri nas. Mati dela z njo, kot da bi bila njena dekla.«

Filo je prikimal, poln razumevanja. Potem je vstal in sočutno položil Reksu roko na ramo. Ta kretanja mu je bila tako malo podobna, da sem se pošteno začudil. Kajti kljub svoji globoki dobroti in človekoljublju, se je Filo skrbno izogibal kazati svoja čuvstva.

»Ne dajte, da bi vas ta nesrečni dogodek popolnoma uklonil,« ga je miril. »Prepričani ste lahko, da bomo storili vse, kar je v naših močeh, da izsledimo zločinca. — In zdaj vas ne bomo več mučili z vprašanji.«

Reks je vstal in se poklonil pred Filom. »Ni bilo tako hudo,« S prikrito zmagošlavnim pogledom na svojega brata je zapustil sobo.

»Reks je čuden svetnik,« je po kratkem molku pripomnil Chester. »Noč in dan čita in se bavi z globokimi matematičnimi in astronomskimi problemi. Ni čuda, da ima tako rahlo zdravje. Vedno mu prigovarjam, naj gre malo na zrak. Toda, saj ste videli, kakšen je proti meni. Ima me za tepca — ker igravam golf!«

»Kakšni pa so tisti napadi, ki ste jih prej omenili?« je vprašal Filo. »Izgleda, da je vaš brat epileptik.«

»O ne, tako hudo to ni. Toda on je hipernervozen, — nevrastenik, kakršnega je treba iskati, pravi dr. van Blou. Najmanjša stvar ga razburi. In če se razburi, postane strahotno blede in se prične tresti. Potem samega sebe ne pozna in govori stvari, za katere mu je potem žal. Kar potrebuje, je gibanje na svežem zraku. Moral bi iti za leto dni na deželo in krepko delati. Potem bi se njegovi živci kaj hitro popravili.«

»Vaš brat je ljubljene vaše matere, kajne?« Filovo vprašanje me je šele opozorilo na podobnost temperamentov pri stari dami in Reksu.

»Da,« Chester je zamišljeno prikimal. »V kolikor pri naši materi sploh lahko govorimo o takih stvarih, v bistvu eksistira zanjo le njena lastna oseba. Vsekakor ga pa še nikdar ni tako ozmerjala kakor druge.«

Ponovno je stopil Filo k oknu in pogledal skozenj. »V ostalem, Mister Green, ali ste našli svoj revolver?« Njegov glas je bil naenkrat povsem drugačen. V izrazu in drži se je zrcalila hladna stvarnost.

Chester Greene se je zdrzil in naglo pogledal Heatha, ki je zdaj pozorno prisluhnil.

»Ne, nisem ga našel,« je počasi odgovoril in brskal po žepu za cigaretinimi ustnikom. »Čudno, — zmajal je z glavo — vedno je bil pri meni v spalnici. Vedno v istem predalu. Čeprav se — kakor sem temule gospodu včeraj pojasnil — neženirano je pokazal z ustnikom na Heatha — že leta nisem brigal zanj. Vseeno — kako more revolver kar tako meni nič tebi nič izginiti? Misterijočno je to gotovo. Tu v hiši se ga sigurno ni nihče dotaknil. Dekleta ne stikajo po predalih, kadar pospravljajo sobe — lahko smo srečni, če nam posteljejo in

površno pobrišejo prah. Rad bi vedel, kam je izginil.«

»Ste pa tudi temeljito vse preiskali, tako kakor ste obljubili, Mister Greene?« ga je strogo vprašal Heath in bojevito iztegnil glavo.

»Seveda sem ga iskal,« je odgovoril Chester z ošabno-odklonilnim glasom. »Vso hišo sem obrnil. Toda revolver je brez sledu izginil... Najbrže so ga pri velikem pospravljanju, ki ga imamo vsako leto v hiši, kam založili.«

»Mogoče,« je pritrdil Filo. »Kakšen revolver pa je bil to?«

»Kaliber dvaintrideset. Znamka Smith in Wesson,« Chester se je očividno trudil, da si prikljče vse podrobnosti v spomin. »Ročaj je bil iz biserne matice, na cevi nekoliko okrasov, saj mislim, da je tako — natančno se ne morem spomniti. Kupil sem ga pred petnajstimi, šestnajstimi leti, — mogoče že prej. Takrat sem ga rabil za streljanje v tarčo. Vsa stvar pa se mi je kmalu priskutila in sem ga spravil.«

»Ali je bil takrat v redu?«

»Kolikor se vem spominjati, da. Spominjam se še, od začetka se je nerad sprožil, potem sem pa dal žezek zbrusiti. Potem je pa šlo kot namazan blisk.«

»Ali se spominjate, da-li je bil revolver nabasan, ko ste ga odložili?«

»Ne bi mogel reči. Mogoče, mogoče tudi ne. Tako dolgo je že...«

»Ste imeli v predalu tudi naboje?«

»Ne, teh pa ne. To vem sigurno. Nikdar nisem pustil, da bi naboji ležali kar tako okoli.«

Filo se je vsedel. »Če ga boste slučajno našli, Mister Greene, potem, prosim, sporočite to Markhamu ali Heathu.«

»Seveda. Z veseljem,« Chester je glumil velikodušneža.

Filo je pogledal na uro. »Ali bi zdaj lahko za trenutek govorili z Miss Sibyllo? Izgleda, da je dr. van Blou še vedno pri svoji pacientki.«

Vidno olašan, da je stvar z revolverjem odpravljena, je Chester vstal in stopil k vrvi za zvonec pri vratih. Toda v zadnjem trenutku je povsli iztegnjeno roko. »Grem rajši sam ponjo,« je dejal in odhitel iz sobe.

Markham je smehljaje se pogledal Fila. »Vaše prerokovanje, da revolver ne bo več prišel na površje, se je zaenkrat uresničilo.«

»In videli boste, Markham, nikdar za ne bomo videli — saj toliko časa ne, dokler ta umazana stvar ne bo pojasnjena.«

Filo je govoril nenavadno resno. Čez nekaj časa pa je nadaljeval — v njegovih očeh se je zopet lesketala hudomušnost. »Mogoče je odnesel pete z njim vaš slavni tatič, kaj menite, seržant? Biserna matica ga je morda preveč prevzela.«

»Kar je Chester Greene prej povedal, je verjetno, menim jaz,« Markhamov glas je bil razdražen. »Popolnoma možno je, da je izginil na kak povslen nedolžen način.«

»Oh, vaša otroška duša, Markham!« je vzdihnil Filo. »Steer pa — nestrpno se je premikal na stolu — mnenja sem, da dobi Chester neverjetno dolgo potrebuje, da pride s Sibyllo.«

Ta trenutek smo zasišali korake na stopnicah, in koj nato sta vstopila Sibylla in Chester Greene. (Dalle prihodnjič.)

Stava

Stava je precej nevarna reč. A kdor se dobro razume na stave, je to včasih le dobičkanosna reč.

Neki ruski poročnik je vedno stavil, naj je bila stava še tako neumna in malenkostna, dobil je vedno. Ko so ga prestavili iz province in je prišel v Petrograd, so tovariši že vedeli za to njegovo strast in tudi za srečo, ki jo je imel pri tem.

Nekega večera, ko so častniki sedeli zbrani v kazino, ga je povprašal polkovnik, kako je to mogoče, da dobi vsako stavo. »To je tako, da se jaz prav dobro spoznam na fiziognomijo, in se po tem ravnam.«

»Tako,« je odvrnil polkovnik, »če ste tako dober fiziolog, povejte, kaj čitate iz mojega obraza?«

»To ni nikakršna umetnost,« je odgovoril poročnik brez premišljanja. »Jaz sem takoj opazil, da vam vaša rana na nogi prizadeva še vedno težave.«

Ni treba gotovine!

S hranilnimi knjižicami domačih denarnih zavodov morete najbolj ugodno kupiti pohištvo, divane, otomane, matrace, stole ter vse druge za stanovanje potrebne predmete v trgovini pohištva

ERNEST ZELENKA, MARIBOR

Ulica 10. oktobra šte. 5

Vrtnarstvo J. JEMEC

Maribor, Razlagova 11

nudi vse vrste zelenjadnih in cvetličnih sadik. Vrtnice novjših vrst v krasnih barvah. Naročila se izvršujejo točno in takoj

Hranilnica Dravske banovine Maribor

Centrala: Maribor v lastni novi palači na oglu Gosposke-Slovenske ulice
Podružnica: Celje nasproti pošte, prej Južnoštajerska hranilnica

Sprejema vloge na knjižice in tekoči račun proti najugodnejšemu obrestovanju. Najbolj varna nalozba denarja, ker jamči za vloge pri tej hranilnici Dravska banovina s celim svojim premoženjem in z vso davčno močjo. — Hranilnica izvršuje vse v denarno stroko spadajoče posle točno in kulantno.

»Kakšna neumnost!« se je smejal polkovnik. »Jaz nisem nikdar imel rane na nogi!«

Poročnik pa je trdil svoje, češ, da se on ne moti. Ko je polkovnik videl to trdnost, je zaničljivo dejal: »Če ste tako sigurni, pa spet stavite. Povem pa vam v naprej, tokrat boste izgubili stavo.«

Poročnik je bil takoj pripravljen staviti. Stavila sta za 500 rubljev.

In polkovnik je v navzočnosti vseh častnikov sezul škornje in nogavice. V družbi je bil tudi zdravnik polka in je pregledal polkovniku ob nogi ter dognal, da ni imel polkovnik nikdar nobene rane na nogah. In tako je poročnik izgubil to stavo ter brez nadaljnega plačal 500 rubljev. Njegova slava se je seveda potemnila. Polkovnik pa je pisal prejšnjemu poročnikove komandantu, kiga je bil opozoril na neverjetno poročnikovo srečo pri stavah, kako je ravno pri njem ta nezmotljivi stvar nasledel.

Kako pa je bil razočaran, ko je dobil od onega komandanta odgovor:

»Ta poba je pa res od vraga. Ko se je prišel k meni odjaviti, je z menoj stavil za

Veletrgovina

M. Oset, Maribor

Glavni trg šte. 23

telefon Interurban šte. 2173 in 2970

Zaloga vsega špecijskega in kolonialnega blaga.

Lastna pražarna za kavo.

Zaloga avto-pnevmatik znamke Pireli.

Monopolska zaloga soli itd. itd.

2000 rubljev, da bo svojega novega polkovnika tako daleč pripravil, da se bo ta vroč celokupnega oficirskega zbora sezul, ter da mi bo to polkovnik sam sporočil.«

Zaročenec: Nimam poguma, da bi tvojeju očetu priznal svoje dolgove.

Moški ste pa res vsi enaki. Moj oče pa nima poguma, da bi tebi pravil o svojih dolgovih.

Stanovanje

sobo in kuhinjo iščete mirna stranka (2 osebi) s 1. majem. Naslov v upravi »Razgleda«.

Opremljeno sobo

oddam s 15. aprilom solidni osebi. Slovenska ulica 10.

DOBRNA

Za srčne, živčne in ženske bolezni, počitka potrebni!

Do 30. junija in od 1. septembra do 30. oktobra 20 dnevno zdravljenje za pavšalno ceno Din 1200 (oziroma Din 1380). (Avto, soba, hrana, kopeli, zdravnik, taksa in davki). Prospekti na zahtevo

Ni vam mudi mo najboljše konekicjo

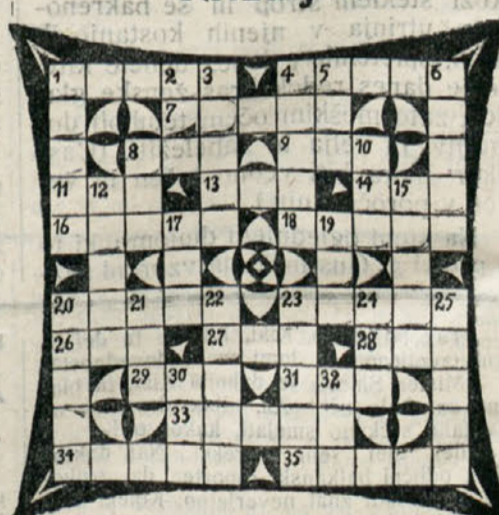
Vse za nevesne

dobife pri nas!

TRG. DOM-MARIBOR

Trgovski dom, Maribor, Aleksandrova 25

Križaljka

Vodoravno: 1. liga; 4. ne težak; 7. nebeško bitje; 8. odposlanci; 9. kačji ugriz; 11. kanton v Švici; 13. cesar; 14. s čemer označujemo posameznika; 16. Bellinijeva opera; 18. element (kovina); 23. znamka; 23. obličje; 26. pramači; 27. začimba; 28. razdobje; 29. vrtni škodljivci (podzemeljska žival); 31. apetit; 33. hud vihar; 34. moderen ples; 35. vrsta solate.

Navpično: luka pri Beogradu; 2. lep; 3. žensko krstno ime; 4. gobavost; 5. turško ime; 6. gradbeni material; 8. mlečni izdelek; 10. očet; 12. del suknjica; 15. trgovec z mesom; 17. opijska rastlina; 19. otok v Jadranskem morju; 20. dolžinska mera; 21. dvoživka; 22. okrasna cvetlica; 23. daritveni prostor; 24. pregovor; 25. za nobeno rabo; 30. suženi; 32. število.

Rešitev križaljke v št. 11.

Vodoravno: 1. Abel; 5. goba; 9. Amerika; 11. ovčar; 13. barva; 15. sav; 17. kot; 18. tja; 19. sok; 21. ata; 22. kovač; 23. Ano; 24. loj; 26. pir; 28. rep; 29. Ina; 30. ocena; 33. vojak; 25. kotlina; 36. kača; 37. Dane.

Navpično: 2. bačva; 3. Ema; 5. gib; 6. oka; 7. barka; 8. post; 10. jata; 12. vajenec; 14. vrtlina; 16. tovor; 19. sol; 20. kaj; 23. Aron; 24. opeka; 26. pijan; 27. raki; 31. noč; 32. ata; 33. vid; 34. ona.